

FOTO: THOMAS WILHELM

MÀRIUS MOLLÀ.

HISTÒRIA I FICCIÓ: EN EL NOM DE L'AUTOR I EN LA SEVA OBRA LITERÀRIA

ENTREVISTA DE M. TERESA MIRET

Màrius Mollà i Roca (Igualada, 1966) ha publicat novel·les històriques amb diversos pseudònims. Com a Andrés Vidal, *La herencia de la Tierra* (2010), *El sueño de la ciudad* (2012) i *El mar de los hombres libres* (2013); com a Eduardo Roca, *El taller de los libros prohibidos* (2011); i com a Víctor Amat, *El secreto de la montaña sagrada* (2012). Finalment, aquest any 2015 ha descobert qui s'amagava darrere aquests tres heterònims i ha publicat simultàniament en català i en castellà *El mestre*, amb el seu nom real.

En aquesta conversa voldríem descobrir la seva visió sobre la literatura i la història, les seves influències literàries, la seva valoració sobre la llengua, i també —molt especialment— aquest joc d'autories amagades que el converteix a ell mateix gairebé en un personatge de ficció.

LA LECTURA

—M'agradaria començar parlant de la lectura. Et recordo de petit a la biblioteca de «la Caixa». La lectura, ha estat important per a tu? Ha influït en la teva formació com a escriptor?

—Doncs és un record bidireccional, perquè també jo et recordo de llavors i em sembla com si

gairebé no hagués passat el temps. Aquelles taules grans potser ara no m'ho semblarien tant; però el *Cavall Fort*, els còmics belgues, les novel·les juvenils i, més tard, ja en temps d'institut, les novel·les adultes, estic segur que tindrien el mateix atractiu.

La lectura em va anar entrant com qui no vol la cosa... El plaer d'una bona història ben explicada el busques així que t'has «malacostumat» a experimentar-lo unes primeres vegades. I això arriba quan arriba. Estic molt agraït als meus pares pel senzill fet d'haver-me adreçat des de petit a la biblioteca; aquelles primeres lectures van ser un germen fabulós; el millor, vaja.

—En la teva afició per l'escriptura, com hi ha influït la família i l'escola?

—Per a mi, a banda del fet que a casa els pares van afavorir la lectura, un fet transcendent va ser la feina desenvolupada a l'Institut Pere Vives Vich pel professorat de les assignatures humanístiques que hi vaig cursar, i això que jo no havia triat precisament la branca de lletres. També he d'assenyalar la benaurada casualitat d'haver coincidit amb alguns nous companys que van resultar ser lectors envejables; en destacaria sense cap dubte en Pere Torrell, un dels descendents de la Llibreria Jordana: aquell noi havia nascut i viscut entre llibres i es notava.

—**Abans d'escriure, eres un gran lector? I ara? Llegeixes autors catalans?**

—Va ser després de l'època d'institut que vaig incrementar el meu ritme de lectura, especialment de novel·la, que és el gènere que més em fa «viatjar». Des de llavors, aproximadament, sóc lector d'unes deu mil planes anuals de novel·la; de moltes aventures, vaja. Sovint n'extrec resums, per cert.

Llegeixo sempre que puc en la llengua original dels autors. Dels catalans també, és clar. Els meus últims catalans han estat en Xavier Bosch, la Milena Busquets, la Marta Rojals, en Sánchez Piñol i en Sebastià Alzamora.

—**Quins són els teus autors preferits? Rellegeixes?**

—Rellegeixo rarament, però arran d'alguna inspiració que m'hagi suposat alguna obra, ho he fet. Per plaer, m'ho guardo per a més endavant. Mentrestant, gaudeixo molt de multitud d'autors; els barrejaré expressament perquè són tots tan diferents... Zola, Mendoza, Larsson, Preston&Child, Bolaño, Stevenson, Ruiz Zafón, Conrad, Forsyth, Auster, Claudel, Coetzee, Puzo, Navarro, Hosseini, Nesbo, Shelley... M'és molt difícil quedar-me amb uns pocs i molt menys amb algun de preferit.

M'agrada especialment el mestratge d'en Ken Follet; el nivell de la llengua (en novel·la) de l'Arturo Pérez-Reverte; l'enginy de l'Umberto Eco; l'agudeses de l'Alessandro Baricco... i no acabaria aquí. Complicat, vaja.

EL FET D'ESCRIURE

—**Quan estudiaves, t'havies plantejat dedicar-te a les lletres?**

—Quan vaig triar carrera vaig dubtar entre tres clares devocions: filologia, belles arts i enginyeria. I em vaig quedar amb l'última, però sense deixar d'admirar en Leonardo da Vinci pel fet d'haver aconseguit cultivar-ho tot alhora. No sé si m'explico...

—**Vas escollir una formació tècnica, ets enginyer. Creus que t'ha afavorit com a escriptor?**

—Clarament ha afavorit determinats aspectes de les meves obres, no només a l'hora de triar temes i entorns, sinó també pel que fa al sistema de treball o a l'organització de col·laboracions en determinats moments.

—**Vas publicar el primer llibre als 44 anys. Tens altres textos inèdits anteriors?**

—No compten. Per a mi, només compten les obres treballades com cal: projectes que es desenvolupen com un tot i que es duen fins al final (revisió, correcció i publicació).

—**La teva llengua materna és el català. No et sents més còmode en aquesta llengua a l'hora d'expressar sentiments, emocions i sensacions?**

—Ho has dit molt de pressa i no et falta raó, però no es tracta només de com et sents més còmode. Les obres tenen determinades aspiracions segons el públic i el mercat als quals les adreces. En aquest país, si no tens segur que hi haurà publicació en les dues llengües oficials, no tens les mateixes possibilitats si edites en l'una o en l'altra.

—**Com et plantejes el procés creatiu? Segueixes un esquema molt definit? El trenques gaire?**

—Tinc una sistemàtica molt i molt marcada. Deformació professional de l'enginyeria...

Una vegada una idea ha pres forma, tinc un esquema inicial molt definit, però l'he vist trencar sovint. *La herència de la terra*, per exemple, tenia inicialment mil pàgines. Per aprimar-la una quarta part, imagina si has de trencar l'esquema inicial... I en una novel·la que encara tinc al calaix, l'editorial va contribuir tant a trencar l'esquema que al final vàrem veure que havia resultat una altra novel·la i no pas la de la idea inicial!

—**La paraula inspiració, avui al segle XXI, com la situaries dins de la teva literatura?**

—La inspiració sempre serà el que és. Trobar un o diversos bons gèrmens per a un relat, desenvolupar-los i ordinar la forma que els acompanyarà és, per a mi, inspiració. Que el resultat no sigui rabiosament innovador —com demanen la majoria dels acadèmics— no em preocupa; no és el meu àmbit, com no ho és per a molta gent lectora.

—Com et prepares els aspectes històrics? Quina mena d'informació consultes?

—La regla fixa no existeix. Hi ha hores de xarxa, hi ha hores preliminars d'expert, hi ha hores de lectures relacionades, hi ha hores de biblioteca especialitzada... Sí que he arribat, però, a la conclusió que durant la documentació inicial (anomenem-la de primer nivell) no s'ha de pretendre resoldre detalls. Aquests no apareixen fins que estàs escrivint quan, paràgraf a paràgraf, surten dubtes que s'han de documentar en el que jo classificaria com a documentació de segon nivell o punt a punt.

Si puc incorporar un suggeriment aquí, en aquesta resposta, deixa'm recomanar la Biblioteca de Catalunya, a Barcelona. El seu fons és sorprenent. I abans d'anar-hi pots buscar i triar via al seu web allò que t'interessa; quan hi arribes ja t'ho tenen a punt. Fantàstic!

—Hi ha algun tema que t'atregui especialment?

—Més que un tema, ja ho he explicat en alguna «bio» d'aquestes que s'incorporen a la solapa o a la contraportada, m'atreuen els grans o petits moments de canvi. No cal que siguin grans revolucions, que també m'atreuen; n'hi ha prou que hi hagi un abans i un després. Imaginar, per exemple, una història al voltant de la invenció de la bombeta ja em valdria.

—Què prioritizes, el marc històric o l'argument personal?

—L'argument personal sempre. El moment històric o l'entorn poden arribar a ser, fins i tot, com un personatge més, però el relat, al meu entendre, sempre ha de ser dels personatges i de la trama que els uneix.

—Com combines la vida professional i la literària?

—Quan vaig decidir iniciar la meua carrera literària, el 2008, durant uns quants anys vaig dedicar totes les meves hores de lleure i de vacances a les novel·les. En general, em llevo cada dia «ben d'hora, ben d'hora» i dedico les primeres hores del dia a la lectura, les tasques pròpies dels projectes literaris i l'escriptura.

—T'has mogut en entorns literaris?

—No especialment, més que res per qüestió de temps i perquè no són connaturals a la meua feina del dia a dia, però sí que en determinat moment vaig considerar necessària una mínima cultura de base —que no tenia o tenia massa fragmentada— i vaig cursar un màster en creació literària a la Pompeu Fabra. Les conferències i els actes relacionats, és clar, m'interessen i m'apunto als que puc encaixar a l'agenda.

—Participes en tertúlies i trobades? Formes part de grups d'escriptors?

—Les meves aportacions no poden ser més que modestes; tanmateix, hi ha qui les considera pràctiques i sí, per poc que pugui participo a les trobades on em conviden. És una delícia contrastar i aprendre d'altres.

ELS HETERÒNIMS

—Has dit que, com que no venies del món literari, preferies utilitzar pseudònims. Són una manera de preservar la privacitat?

—Són més aviat una manera asèptica de comprovar que una obra està bé i val la pena. No hi ha la influència, positiva o negativa, de la figura o perfil que hi hagi al darrere. Per a mi, i per la manera com vaig concebre els primers llibres, va ser essencial validar-los a través de lectors, que l'única cosa que tenien a les seves mans eren precisament els relats.

—Per què tants? Com els vas triar? Et vas inventar fins i tot dades biogràfiques... Per què ara has decidit signar amb el teu nom?

—Això ja és un tema on hi va tenir a veure més l'editorial que jo mateix. En els temes de comunicació i màrqueting he observat que els equips de treball de les editorials fan allò i només allò que a ells els sembla adient. Trien pseudònim, els posen una breu biografia, decideixen si el mateix pseudònim pot anar o no per a obres de diferent to o per a segells diferents, encara que pertanyin

a la mateixa editorial... Entre aquestes hi ha, de fet, les raons dels meus tres pseudònims.

En la darrera obra, *El mestre*, una vegada vaig tenir clar que als lectors els agradaven les novel·les publicades, vaig decidir conjuntament amb Ediciones B donar la cara. No sóc del tot conscient de l'empremta que l'ús de pseudònims hagi deixat en els lectors; quan aquests em van parlar de com ho han viscut, escolto i aprenc.

ELS LLIBRES

—Com vas aconseguir publicar el teu primer llibre en una editorial important com Planeta?

—Vaig adreçar-me a ells amb un projecte clar, seriós i compromès; vaig localitzar una persona capaç d'escoltar-lo i entendre'l i la resta ja van ser els passos lògics acompanyats de feina ben feta. No té més.

—Els teus llibres reflecteixen temps de canvis i els personatges acostumen a desarrelar-se dels seus orígens o classe social. Són aventurers i innovadors. Cal un trencament per crear una història?

—Hi ha experts —en Joseph Campbell, per exemple— que n'han fet l'anàlisi i afirmen que sí. Crec que a mi no em seria possible crear una bona història si no hi passés alguna cosa potent. També són la mena d'històries que m'agrada llegir o veure en una pel·lícula, i sembla que a gran part del públic també.

—Quatre dels teus sis llibres estan ambientats a principis del segle XX. És especialment atractiu per a tu, aquest període històric?

—Potser no estrictament només el segle XX, també hi inclouria les acaballes del XIX. Com més va, més veig que sí, que aquest període va significar una eclosió de tants i tants fronts que em resulta difícil no caure-hi a l'hora de construir relats.

—Vols descobrir o defensar alguna tesi?

—Sí. I els lectors són els que l'han de descobrir.

—Hi ha algun dels teus personatges pel qual tinguis una certa debilitat o que el consideris més el teu alter ego que la resta?

—M'agradaria tenir encara que fos la mínima part de la «força» d'en Rosendo Roca...

—Els teus llibres són molt visuals. T'agrada el cinema o les sèries de TV?

—El cinema és una finestra irresistible. Una bona pel·lícula és gairebé com una bona novel·la només que, com a plaer, dura molt menys i mai no t'has d'esforçar tant des del punt de vista de la imaginació.

—T'has imaginat algun dels teus llibres convertit en una pel·lícula o en una minisèrie?

—I tant! No és una empresa fàcil i menys en aquest país, però no hi renuncio. Hi ha interès respecte als arguments, i algunes novel·les ja han suscitat entrevistes. El problema està en «quant val» fer el film o la minisèrie; aquí costa molt aixecar pressupostos de més de dos o tres milions d'euros i els meus relats superen fàcilment aquestes xifres.

—L'estructura té una gran presència en les teves obres. Consideres que les novel·les històriques exigeixen més complexitat que el treball individual de l'autor tradicional?

—Indubtablement. Encara que només sigui a nivell de la documentació, de localitzar escenaris i moments històrics, personatges reals i els seus fets i, finalment, d'aconseguir les revisions i correccions adequades per part d'especialistes. Sovint no ho pot fer l'autor tot sol i menys sense sortir del seu estudi.

—Has tingut mai el pànic del full en blanc o la sensació de buidor en acabar una novel·la o sempre tens projectes a la vista?

—No hi crec gaire; crec potser més en el treball. Hi ha moments en els quals estàs colgat d'idees i l'olla bull amb més ímpetu que quan les has anat consumint i esperes que vagi arribant el subministrament de les noves, que... si et mous pel món, llegeixes i parles amb la gent, tard o d'hora acaben arribant.

—Et costa decidir que el llibre està acabat?
Que ja no calen més modificacions o correccions?

—Parlo clar: les dates límits són una benedicció. Altrament, després d'una relectura sempre, sempre, sempre en començaries una altra!

M. TERESA MIRET I SOLÉ (Igalada, 1951) és llicenciada en Documentació. Ha estat directora de la Biblioteca de “la Caixa” i de la Biblioteca Central d’Igalada. Ha publicat *La premsa a Igalada* (1982), *Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola* (1997) i *Les biblioteques de “la Caixa”* (2010) i és coautora d’altres obres sobre l’Anoia.